Należność pocztowa opłacona ryczałtem. Wilno, Niedziela 20 stycznia 1929 r. Cena 20 groszy.

KURJER WILEŃSKI

Rok VI. NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY. Nr. 17 (1362)

Memorjał gen. Groenera i kolęda p. Siehra.

Tego samego dnia, w którym min. Zaleski na Sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych wygłasza swe przemówienie, utrzymane w wybitnie pojednawczym względem Niemiec tonie, znany publicysta angielski *Wickham Steed* opublikował w swoim miesięczniku „Review of Reviews" tajny memorjał *gen. Groenera*, niemieckiego ministra Reichswehry, uzasadniający potrzebę budowania pancernika A. Memorjał ten napisany w listopadzie r. ub. podczas debaty w Reichstagu w tej sprawie, został w kilkunastu numerowanych egzemplarzach rozdany wybitniejszym posłom i politykom niemieckim w celu pozyskania ich wpływów na rzecz budowy pancernika. Jeden z owych „tajnych" egzemplarzy „tajnym" również sposobem trafił do rąk „króla publicystów angielskich", który go nie omieszkał ogłosić.

Nazajutrz, t. j. 16 b. m. socjalistyczny „Vorwaerts" berliński sygnalizował pojawienie się w druku tego dokumentu, podając zarazem treść jego w krótkiem streszczeniu. Prasa niemiecka jednak jak na komendę potraktowała fakt ten bardzo lekko, starając się w komentarzach zbagatelizować jego znaczenie. Jedynie niektóre dzienniki prawicowe nie potrafiły utrzymać się w karności i wyrażały oburzenie z powodu zdradzenia tajemnicy, domagając się odszukania winnego. Większość jednak pism, po zamieszczeniu 16-go wieczorem wiadomości o opublikowaniu memorjału i podaniu krótkiego streszczenia jego treści, zamilkła zupełnie—przynajmniej na pewien czas.

W krajach Ententy memorjał znalazł dość duży oddźwięk tembardziej, że fakt jego opublikowania nosi charakter politycznego skandalu, a sam p. Steed zaopatrzył go w krótki komentarz, oskarżający Niemcy o brak „inteligencji politycznej" i o dawanie wiary własnym kłamstwom.

Piątkowy „Kurjer Poranny" i „Messager Polonais" rozpoczynają druk pełnego tekstu memorjału. Tłumaczenie „Kurjera Porannego" jest jednak dość niefortunne pod względem stylistycznym.

Zasadniczą tezą memorjału jest imputowanie Polsce zaborczych zamiarów w stosunku do terytorjów niemieckich, w pierwszym rzędzie Prus Wschodnich. Zamiary te mają uzasadniać konieczność stworzenia systemu i środków obrony „zagrożonych" prowincyj niemieckich. W tym systemie b. ważną rolę przypisuje się flocie niemieckiej na Bałtyku, której zadaniem byłoby utrzymanie komunikacji Prus Wschodnich z Rzeszą i obrona ich wybrzeży.

Należałoby postawić pytanie, czy sam autor memorjału i zbliżone lub współpracujące z nim czynniki polityczne i wojskowe wierzą „w zaborcze zamiary" Polski, na których istnieniu opierają wszystkie swoje wywody, a zapewne i działalność codzienną. Oczywiście, że nie wierzą. Inaczej natomiast rzecz się ma z szeroką opinją publiczną niemiecką. Karność jej i łatwowierność jest przysłowiowa, daje się przeto dość łatwo urobić. W ciągu 4-ch lat wielkiej wojny potrafił naród niemiecki święcie wierzyć w to, że jest napadnięty i toczy walkę wyłącznie obronną. Wierzył w to nawet wówczas, kiedy były notorycznie znane zaborcze cele i plany, snute przez Naczelne Dowództwo wespół z rządem Rzeszy.

Wmawiając politycznym sferom, że istnieje niebezpieczeństwo ze strony Polski, czynniki rewizjonistyczne niemieckie dążą do umotywowania w ten sposób zbrojeń własnych, potrzebnych im w rzeczywistości dla przygotowania w dogodnej chwili ataku na Polskę. Czasy się o tyle zmieniły, że opinja publiczna może skutecznie przeciwstawić się agresji swego rządu, jeżeli nie będzie przekonana, że działa on w obronie swego państwa. Trzeba zatem swoje zbrojenia upozorować istnieniem groźby ze strony Polski, aby uzyskać moralne placet opinji publicznej. W tej płaszczyźnie toczyły się debaty w Reichstagu, nad budową pancernika, to samo w znacznej mierze mają na celu memorjały w rodzaju opublikowanego ostatnio w Londynie.

Min. Groenerowi w jego zabiegach o przygotowanie wojskowe sekunduje gorliwie szereg wybitnych osobistości niemieckich w dziedzinie propagandy „niebezpieczeństwa polskiego" wśród społeczeństwa zachodnich prowincyj Rzeszy. Jednym z takich propagatorów stał się nadprezydent Prus Wschodnich, członek partji demokratycznej, p. *Ernst Siehr*. Od pewnego czasu objeżdża kolejno ośrodki gospodarcze Niemiec i na wielkich zebraniach publicznych skarży się na fatalny los swej prowincji, wzywając do udzielenia jej pomocy, gdyż w przeciwnym razie „wpadnie ona w objęcia Polski". W ubiegły poniedziałek p. Siehr wygłosił odczyt na posiedzeniu Izby handlowo-przemysłowej w Essen (Westfalja). Odczyt nosił tytuł: „Prusy Wschodnie jako forpoczta Rzeszy" i zawierał tego rodzaju wywody:

„Myli się ten, ktoby wierzył, że szerokie masy narodu polskiego zaniechały na zawsze nadziei na zdobycie Prus Wschodnich. Jedynie środki, za pomocą których te sfery polskie pragną swój cel osiągnąć, są nietyle natury militarnej, ile raczej gospodarczej. Przed wojną Prusy Wschodnie prowadziły ożywiony handel tranzytowy z Rosją, swoim naturalnym hinterlandem. Obecnie to wszystko gruntownie się zmieniło".

Trudno zrozumieć co się właściwie zmieniło i co przeszkadza Prusom Wschodnim prowadzić taki sam handel z Polską, która zajęła miejsce tej części b. imperjum rosyjskiego, jakie było ich hinterlandem. Jeżeli względy polityczne, to niech p. Siehr nie obarcza winą Polski, a obciąży nią politykę niemiecką.

W dalszym ciągu p. Siehr żądał, aby Prusy Wschodnie nie były pozostawione same sobie, gdyż w takim razie 700 lat niemieckiej pracy kolonizacyjnej zostałoby zmarnowane.

„Jeżeli ten bastjon niemiecki na wschodzie upadnie, będą musiały Niemcy wyrzec się na wieczne czasy nadziei na *późniejsze bardziej rozsądne przeprowadzenie granic wschodnich Rzeszy*".

Ten ustęp w ustach wysokiego dygnitarza administracji pruskiej jest niezwykle wymownym wyrazem nieukrywanych aspiracyj niemieckich. Po takim wstępie p. Siehr sformułował szereg postulatów, z których warto przytoczyć niektóre. Żąda on, aby dopóki istnieje „nienaturalne oderwanie Prus Wschodnich od Rzeszy" rząd i społeczeństwo jaknajusilniej wspierało tę prowincję pod względem gospodarczym. W szczególności koniecznem jest wzięcie pod uwagę interesów jej przy zawieraniu traktatu handlowego z Polską, oraz uregulowanie konkurencji portu Królewieckiego z portami w Gdańsku i Gdyni. Wreszcie niezmiernie żywotną sprawą dla Prus Wschodnich jest utrzymanie i rozwój stosunków gospodarczych z Rosją.

Zakończył swoje przemówienie p. Siehr apelem, aby sfery gospodarcze zachodnich Niemiec poparły Prusy Wschodnie w ich „walce o niemieckość".

Nikt oczywiście nie będzie p. Siehrowi czynił wyrzutów, że, pragnąc ratować swoją prowincję od ekonomicznej ruiny, do której ją prowadzi polityka Rzeszy, odbywa kolędę po całych Niemczech, zachęcając swoich ziomków do zapłacenia kosztów tej polityki „przetrwania" korytarza polskiego. Napróżno tylko dla swojej propagandy używa straszaka polskiego. Tkwi w tem ten sam cel okłamywania niemieckiej opinji publicznej, który potrzebny jest gen. Groenerowi dla usprawiedliwienia dokonywanych zbrojeń.

Minister Reihswehry działa w węższym kręgu sfer politycznych, a nadprezydent Prus Wschodnich rozwija akcję na szerszej widowni.

Z polskiej strony nie można pomijać sposobności demaskowania tej systematycznej roboty. Potwierdza ona skądinąd ogromną słabość sytuacji Prus Wschodnich, które żyjąc od 10-ciu lat nadzieją na „połączenie" z Rzeszą gonią już ostatkiem sił i wymagają ustawicznej wydatnej pomocy. To jednak bynajmniej nas nie zachęca do „zdobywania" tej prowincji. Tego rodzaju aspiracyj nie żywi nikt rozsądny w Polsce. Każdy natomiast życzyć powinien ułożenia naszych stosunków z Rzeszą na podstawie status quo, czemu najlepszy wyraz dał min. Zaleski w swojem ostatniem exposé.

Nasze postulaty wobec Prus Wschodnich nie sięgają dalej niż swobodna wymiana gospodarcza i możność korzystania z portu Królewieckiego. Zdaje się, że na tem obie strony tylko skorzystałyby, a niemieckość tej prowincji nietylko niczby nie straciła, ale uzyskałaby przez to, że wzmocniłby się stan gospodarczy ludności miejscowej.

Jeżeli Niemcy uchylają się od tego, to nie dlatego, że się rzeczywiście obawiają naszej ekspansji, lecz ponieważ ten straszak jest im potrzebny dla przyszłych celów, które częściowo ujawnia memorjał min. Groenera. Trzeba jednak wraz z min. Zaleskim żywić nadzieję, że naród niemiecki wskutek cechującej go trzeźwości i realizmu coraz bardziej będzie się przekonywał o złudności celów, które mu przed oczy stawiają niektórzy jego kierownicy polityczni.

Testis.

Z państw ościennych.

LITWA.

Handel zewnętrzny Litwy.

KOWNO. 19.I. (Pat). „Lietuvos Aidas" podaje uzupełniające dane o litewskim handlu zewnętrznym w roku 1928. Z całego eksportu litewskiego 58% przypada na Niemcy, 21% na Anglję i 6% na Łotwę. Również w imporcie Niemcy zajmują pierwsze miejsce (51%).

Drugie miejsce zajmuje Polska z 9%. Uwzględniając jednak nielegalny handel z Polską import z Polski sięga 15%. Eksport Litwy do Polski równa się prawie zeru.

Następne miejsce w imporcie litewskim zajmują Stany Zjednoczone Ameryki Północnej — 7%, Anglja — 6%, Czechosłowacja — 4%, Łotwa — 3% i Rosja sowiecka 3%.

BIAŁORUŚ SOWIECKA.

Sow. majątki palą się.

MIŃSK. 19.I. (*kor. własna*). Kilka dni temu zostało podpalone jedno z najlepszych gospodarstw sow. w powiecie wiaziemskim. Ze względu na to, że ogień wybuchł jednocześnie w kilkunastu miejscach, ratunek mienia sow. został uniemożliwiony. Przybyli na miejsce pożaru włościanie okolicznych wsi nie przyjmowali udziału w akcji ratowniczej.

UKRAINA SOWIECKA

G. P. U. pracuje

KIJÓW 19.I. (*kor. własna*). Zgodnie z wyrokiem nadzwyczajnej sesji sądu okręgowego za agitację przeciwko Sowietom 5 chłopów zostało skazanych na karę śmierci przez roztrzelanie.

Millerand o agresywności Niemiec.

PARYŻ. 19-I. (Pat.) W wygłoszonym tu odczycie Millerand wskazał na fakt, że sojusznicy podjęli w Wersalu środki ostrożności, mające na celu zapobieżenie powrotowi agresywnego ducha Niemiec.

Jednym z tych środków był zakaz anektowania Austrji. Anschluss—mówił Millerand—doprowadziłby do wojny. Również skierowano przeciwko Polsce projekty, stwierdzone przez Hindenburga w jego przemówieniu, wygłoszonem w Opolu, kryją w sobie groźbę wojny. Francja, pokojowo usposobiona — zaznaczył na końcu Millerand — sprzeciwić się musi zarówno okrojeniu Polski, jak i aneksji Austrji

Śledztwo w sprawie ujawnienia memorjału Groenera.

BERLIN. 19.I. (Pat). Jak donosi komunikat półurzędowy, minister Reichswehry wyznaczył kilku oficerów, którzy mają sprawdzić, czy wewnątrz Ministerstwa Reichswehry było wszystko w porządku w kwestji memorjału ministra o budowie pancernika. Ogólne dochodzenie w sprawie tej prowadzi Ministerstwo Sprawiedliwości.

Jak donosi jednocześnie prasa berlińska, naczelny prokurator Rzeszy zdecydował się rozpocząć dochodzenie przeciwko niewiadomej osobie o zdradę stanu, popełnioną przez wydanie memorjału ministra Groenera zagranicę.

„Berliner Tageblatt" i „Vossische Ztg." podkreślają przytem, że ilość egzemplarzy tego memorjału i ilość osób, którym ten memorjał był zakomunikowany, jest znacznie większa niż przypuszczano początkowo. „Berliner Tageblatt" podaje jednocześnie w formie pogłoski wiadomość, że memorjał dostał się do rąk wydawnictwa „Review of Reviews" prawdopodobnie za pośrednictwem organizacji szpiegowskiej jednego z mocarstw zagranicznych.

Watykan zaprzecza.

RZYM. 19. I. (Pat). W związku z pogłoskami na temat porozumienia Watykanu z Kwirynałem oraz wiadomością, podaną przez jedną z agencyj amerykańskich o podpisaniu wstępnego protokółu, korespondent P. A. T. otrzymał dziś ze strony Watykanu kategoryczne zaprzeczenie tej wiadomości.

Na zasadzie jednak pogłosek można odnieść wrażenie, że rozmowy nieoficjalne, prowadzone od dwóch lat pomiędzy Stolicą Apostolską a rządem włoskim, nie były bez rezultatu i że pewne wątpliwości i sprzeczności zainteresowane strony wyjaśniły sobie dodatnio już półtora roku temu.

Oven Young i Morgan rzeczoznawcami do spraw odszkodowań.

NOWY YORK, 19-I, (Pat). Sir Howard, ambasador angielski w Waszyngtonie przybył do Nowego Yorku w celu oficjalnego zaproszenia Ovena Yonga i Morgana do uczestnictwa w pracach komitetu rzeczoznawców do spraw odszkodowań.

Wybuch powstania w Guatemali.

MEKSYK, 19-I. (Pat). Według otrzymanych tubtelegramów, w północno-zachodniej części Guatemali wybuchło powstanie, na czele którego stoi gen. Jorgeubice, były minister wojny. Generał ten opanował kilka miejscowości. Komunikacja z Guatemalą jest przerwana.

GUATEMALA, 19-I. (Pat.) Korespondent Havasa donosi, iż grupa powstańców pod dowództwem płk. Moralesa młodszego zajęła miejscowości Mazatenango i Retalhuleu. Powstańcy obsadzili drogi i mosty, usiłując przeszkodzić posuwaniu się naprzód wojsk rządowych. Gen. Padilla, mianowany kierownikiem operacyj przeciwko powstańcom ogłosił stan oblężenia w 8 departamentach.

Tragiczny wypadek na posiedzeniu Wysokiej Rady Armji Zbawienia.

LONDYN, 19. I. (Pat.) Tragiczny wypadek wydarzył się wczoraj w Sunbury. Pod koniec posiedzenia Wysokiej Rady Armji Zbawienia, na którem przystępowano do głosowania nad wnioskiem o odroczenie posiedzenia do dnia następnego, w trakcie głosowania jeden z wiceprzewodniczących por. komisarz Haines dostał ataku serca i mimo natychmiastowej pomocy lekarskiej zmarł.

Haines był dyrektorem zarządzającym towarzystwa ubezpieczeń na życie, założonego i prowadzonego przez Armję Zbawienia. Był on jednym z delegatów, którzy przed tygodniem zawieźli gen. Boothowi rezolucję Wysokiej Rady, nakłaniającą go do ustąpienia ze stanowiska naczelnego dowódcy.

Dziwnym zbiegiem okoliczności, tego samego dnia wydarzył się innemu członkowi Wysokiej Rady Higginsowi, komisarzowi i szefowi sztabu armji, wypadek automobilowy, z którego Higgins nieomal cudem wyszedł cało, natomiast samochód jego rozbity został w gwałtownem starciu z samochodem ciężarowym.

Wysoka Rada odłożyła dalszy ciąg posiedzenia do wtorku przyszłego tygodnia. Przed odroczeniem posiedzenia Rada otrzymała wiadomość, że sąd, do którego Booth zaskarżył decyzję Rady, uznał rezolucję Rady, opartą na orzeczeniu ekspertów o niezdolności generała do pozostawania na swem dotychczasowem stanowisku, za nieważną. Sprawa znajdzie się w poniedziałek na wokandzie sądu kanclerskiego.

Amanullah będzie królem Kandaharu.

LONDYN, 19-I. (Pat). „Daily Telegraph" podaje z Bombaju, że Amanullah ma być proklamowany królem Kandaharu. Dąży do tego jeden z liczniejszych szczepów, u którego matka Amanullaha posiada wpływy.

Król albański Zogu otruty.

WIEDEŃ, 19-I. (Pat). Według doniesień „Politiki" z Białogrodu, z Tirany nadchodzą pogłoski, jakoby król Zogu był otruty. Choroba, jaką obecnie przechodzi, tłumaczy się podawanemi mu dawkami trucizny.

DZIEŃ POLITYCZNY.

(*Tel. od wł. kores. z Warszawy*).

Wczoraj przed południem prem. *Bartel* odbył kolejno konferencje z ministrem Spraw Zagr. *Zaleskim*, ministrem Skarbu *Czechowiczem* i Spraw Wewn. *Składkowskim*.

O godz. 11 i pół prem. *Bartel* udał się na Zamek, gdzie został przyjęty przez *Pana Prezydenta Rzeczypospolitej*. Konferencja ta trwała pół godziny i była ostatnią konferencją z szefem rządu przed wyjazdem Pana Prezydenta na 4-tygodniowy urlop do Zakopanego.

Z Zamku udał się p. Premjer z min. *Czechowiczem* do Belwederu. Tu odbyła się trzechgodzinna konferencja *Marsz. Piłsudskiego*, prem. *Bartla* i min. *Czechowicza*.

*

Na ostatniem posiedzeniu Rady Ministrów uchwalono ustawę ratyfikującą pakt przeciwwojenny Kelloga, podpisany 27 sierpnia 1928 r.

W piątek uchwalony projekt został przesłany z biura prawnego Rady Ministrów z powrotem do M. S. Zagr.

W najbliższy poniedziałek Ministerstwo złoży ten projekt do laski marszałkowskiej

*

Rada Ministrów postanowiła przesłać *Panu Prezydentowi* następujące wnioski do podpisów: nominację dyrektora departamentu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych *Jankowskiego* na stanowisko posła polskiego w Belgji, nominację radcy ambasady poselskiej w Paryżu *Arciszewskiego* na stanowisko posła polskiego w Rydze oraz nominację dotychczasowego posła polskiego na Łotwie *Łukasiewicza* na stanowisko dyrektora departamentu konsularnego w ministerstwie

*

W najbliższych dniach *Pan Prezydent Rzeczypospolitej* podpisze nominację dyrektora departamentu ustawodawczego w Ministerstwie Sprawiedliwości p. *Sieczkowskiego* na stanowisko podsekretarza stanu w tem Ministerstwie.

*

W Ministerstwie Skarbu toczyła się w ciągu ubiegłych dwóch dni narada naczelników wydziałów izb skarbowych całego państwa. Omawiano sprawę usprawnienia techniki podatkowej i powzięto w tym względzie szereg uchwał, które niebawem wejdą w życie.

*

Zarząd główny L. O. P. P. złożył w dniu 19-go b. m. w Belwederze Panu Marszałkowi Piłsudskiemu dyplom członka honorowego. Godność ta została przyznana p. Marszałkowi jednogłośnie przez ogólne zgromadzenie Ligi w dn. 25-go maja 1928 r., jako twórcy sił zbrojnych Polski.

*

Pan miniser Sprawiedliwości *Stanisław Car* wyjechał w dniu 18-go b. m. o godzinie 23-ej min. 45 do Białej Podlaskiej, celem wzięcia udziału w uroczystościach obchodu 10-lecia sądownictwa polskiego na Podlasiu.

*

Dowiadujemy się, że woj. Nowogródzkie podejmuje starania celem powiększenia swego terytorjum, albowiem — jak wiadomo woj. Nowogródzkie zalicza się do najmniejszych i najsłabiej zaludnionych województw

*

Dowiadujemy się, że na miejsce komunistycznego posła *Sochackiego*, który został w swoim czasie wydany przez Sejm sądom i uciekł do Berlina wchodzi do Sejmu z okręgu Będzin-Sosnowiec p. *Skrzypa*, poseł na Sejm ubiegły.

Kronika telegraficzna.

= **Panią Pacquemont**, żonę bankiera paryskiego, który zbiegł z Paryża, pozostawiając ogromne niedobory w swym banku, aresztowała wczoraj policja szwajcarska w Glaris.

= **Konferencja** rumuńsko-węgierska w sprawie optantów rozpoczęła się w San Remo.

= **W katastrofie expresu w Ontario** zabity został palacz i 12 pasażerów odniosło rany. Inni podróżni wyszli cało. Katastrofa spowodowana została przez podmycie toru przez powódź.

= **W stanie zdrowia marszałka Focha** zaznacza się dalsza poprawa.

Nowa nota do rządu Z. S. R. R.

w sprawie wprowadzenia w życie paktu Kelloga.

WARSZAWA. 19.I. (Pat). W sobotę dnia 19 stycznia w godzinach popołudniowych poseł Rzeczypospolitej Polskiej w Moskwie p. Stanisław Patek doręczył zastępcy ludowego komisarza spraw zagranicznych p. Litwinowowi następującą notę:

Panie Komisarzu Ludowy. Potwierdzając odbiór noty Pańskiej Nr. 3028 z dn. 11 stycznia b. r., w której zechcial Pan bardziej szczegółowo umotywować stanowisko, jakie rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad zajmuje w sprawie proponowanego przezeń protokółu, mam zaszczyt w imieniu rządu polskiego zakomunikować co następuje:

Z chwilą ratyfikowania przez Stany Zjednoczone Ameryki Północnej paktu Kelloga bez żadnych zmian oraz po przeprowadzeniu z pierwotnymi sygnatarjuszami rozmów, zapowiedzianych w nocie polskiej z dn. 11 stycznia b. r., rząd polski jest obecnie w możności swobodnego podjęcia pertraktacyj z rządem Związku Socjalistycznych Republik Rad, związanych z formą i procedurą podpisania zaproponowanego przez Pana Komisarza protokółu, przyjęcie którego rząd polski już zaakceptował w wyżej wspomnianej nocie.

Uchylając się całkowicie od podjęcia dyskusji w sprawie tych czy innych ustępów noty rządu Związku Socjalistycznych Republik Rad z dn. 11 stycznia b. r., rząd polski sądzi, iż rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad zrozumie należycie te motywy, któremi kierował się dotychczas rząd polski, a które płynęły z faktu, iż podpis Polski znajduje się w liczbie pierwotnych sygnatarjuszy paktu paryskiego z dn. 27 sierpnia ub. roku.

Rząd polski uważa za konieczne pozatem wyrazić swe wielkie zadowolenie, iż rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad w tak wyraźnej formie oświadczył, iż nie ma żadnych zastrzeżeń przeciwko udziałowi Rumunji w protokóle, omawianym w nocie Pańskiej z dn. 29 grudnia ub. r. Co się tyczy propozycji rządu Związku Socjalistycznych Republik Rad wzięcia przez Polskę inicjatywy w sprawie wyjaśnienia stanowiska Rumunji w kwestji przystąpienia jej do przyszłego protokółu, rząd polski oświadcza swą gotowość podjęcia sugerowanej mu przez rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad inicjatywy.

Przechodząc do kwestji udziału państw bałtyckich w protokóle, rząd polski raz jeszcze stwierdza, że zadeklarowały one gotowość przystąpienia do paktu Kelloga, a co zatem idzie, ich stanowisko prawne w niczem nie różni się od innych państw, które zgłosiły akces do tego paktu, ale go jeszcze nie ratyfikowały. Fakt nieratyfikowania dotychczas przez parlamenty tych państw paktu Kelloga nie może więc być argumentem dla pominięcia ich w propozycji rządu Związku Socjalistycznych Republik Rad, już chociażby z tej przyczyny, że dotychczas również i Rzeczpospolita Polska nie ratyfikowała paktu Kelloga, co jednak nie przeszkodziło rządowi Związku Socjalistycznych Republik Rad do zaszczycenia rządu polskiego propozycją podpisania protokółu. **Rząd polski podtrzymuje w dalszym ciągu swe stanowisko, iż państwa bałtyckie, o ile wyrażą ku temu swą gotowość, winny wziąć udział w podpisaniu protokółu, niezależnie od tego, czy w chwili jego podpisania pakt Kelloga będzie już przez to lub inne państwo bałtyckie ratyfikowany.**

W myśl wyrażonej na wstępie zgody rządu polskiego na przystąpienie do praktycznego omawiania procedury zawarcia protokółu, rząd polski polecił mi podjęcie niezbędnych w tej sprawie pertraktacyj z rządem Związku Socjalistycznych Republik Rad.

Zechce Pan przyjąć i t.p.

(—) *Stanisław Patek.*

Prowizoryczne uregulowanie polsko-niemieckiego obrotu drzewnego.

WARSZAWA. 19.I. (Pat). W dniu dzisiejszym podpisana została między ministrem spraw zagranicznych p. Zaleskim a posłem niemieckim p. Rauscherem umowa, regulująca prowizorycznie obrót drzewny polsko-niemiecki. Nowa umowa obowiązuje do dn. 31 grudnia 1929 roku, z możnością przedłużenia na dalszy rok.

Postanowienia umowy pokrywają się zasadniczo z treścią wygasłego w dn. 4 grudnia 1928 r. poprzedniego prowizorjum drzewnego polsko-niemieckiego. Dotyczy to zarówno wysokości kontyngentu drzewa tartego dla Polski, wynoszącego na jeden rok 1250000 metrów przy związaniu stawek tak niemieckich na przywóz drzewa tartego, jako też polskiej stawki wywozowej dla drzewa okrągłego.

Równocześnie rząd polski zgodził się na udzielenie pewnych możliwości importowych dla artykułów wytwórczości niemieckiej w postaci kontyngentów przywozowych.

Pozatem oba rządy, w drodze wzajemnej wymiany not, stwierdziły jednomyślność co do chęci ułożenia w możliwie krótkim czasie swych wzajemnych stosunków gospodarczych przez zawarcie traktatu handlowego oraz zapewniły sobie wzajemnie, że w celu stworzenia odpowiedniego odprężenia nie będą obostrzały istniejących warunków w dziedzinie obrotu towarowego polsko-niemieckiego.

Giełda warszawska z dn. 19. I. b. m.

WALUTY i DEWIZY:

Holandja	357,62—356.72
Londyn	43 25¼—43,14½
Nowy York	8,90—8,88
Paryż	34 87—34,78
Praga	26,39—26.33

Papiery procentowe: Pożyczka inwestycyjna 112,50 — 113 — 112,50. Premjowa 103,25—104 103,50. 5% konwersyjna 67. 5% kolejowa 60. 10% kolejowa 102,50. 8% L. Z. Banku Gospodarstwa Krajowego i Banku Rolnego, obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego 94. Takie same 7% 83. L. Z. Przem. Polskiego 90 4½% ziemskie 49,10—49 5. 8% ziemskie dolarow 95.50 4½% warsz. 49 50—49 75. 5% warsz. 53,50. 8% warsz. 69.50. 8% Łodzi 64,50. 10% Radomia 75,25. 10% Siedlec 71,50.

Konferencja państw bałtyckich.

RYGA, 19-I-29. (*tel. wł.*) Pisma tutejsze wypowiadają przypuszczenie, że o ile Polska uzależni podpisanie protokółu z Rosją od przystąpienia doń jednocześnie państw bałtyckich, stanie się koniecznem zwołanie konferencji tych państw, na której zostałby ustalony sposób i warunki podpisania protokółu. Wobec tego, że obecnie inicjatywa zwołania kolejnej konferencji państw bałtyckich znajduje się w rękach Łotwy, oczekują tu w najbliższym czasie decyzji rządu w tej sprawie.

Estonja nie przystąpi do protokółu sowieckiego.

RYGA, 19-I. (Pat). „Jaunakas Zinas" donosi z Tallinu, że w estońskich kołach politycznych panuje przekonanie, że po ratyfikacji paktu Kelloga przez Stany Zjednoczone, przystąpi do tego paktu i reszta państw. Niema również przeszkód do przystąpienia Estonji do tego paktu.

Zdaniem rządu estońskiego, nie zachodzi już żadna potrzeba omawiania propozycji Litwinowa. **Estonja nie może przyłączyć się do propozycji sowieckiej, gdyż sprzeciwiałoby się to paktowi Kelloga, który** zawiera kilka punktów nieuwzględnionych w projekcie Litwinowa.

Turcja przystępuje do paktu Kelloga.

ANGORA, 19-I. (Pat). Izba uchwaliła projekt ustawy, zatwierdzającej przystąpienie Turcji do paktu Kelloga.

Przymusowe świadczenia kościelne

WARSZAWA. 19.I. (Pat). Sejmowa podkomisja administracyjna, obradująca w dniu dzisiejszym pod przewodnictwem pos. Putka, przyjęła w drugiem czytaniu projekt ustawy o świadczeniach na cele kościoła katolickiego i o dozorach parafjalnych w województwach południowych.

Ustawa wprowadza między innemi ważne postanowienia, że starosta ma prawo nałożyć na dozór parafjalny obowiązek zebrania środków pieniężnych na pokrycie przewidzianych uchwałą przez parafjan powziętą zobowiązań parafjalnego funduszu konkurencyjnego, ciążących na tymże funduszu z mocy wyroku sądowego lub innego tytułu prawnego, mającego moc egzekucyjną.

Wreszcie ustawa powołuje dekret p. Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem do załatwiania spraw o świadczeniach kościelnych. Należy podkreślić, że ustawa znosi wszystkie dotychczasowe przepisy prawne, obowiązujące w przedmiocie przezeń regulowanym.

P. Stanisław Miłaszewski o Claudel'u.

(*Odczyt w sali gimn. im. Mickiewicza*).

Nasze dwie ostateczności, krańcowy mistycyzm, albo krańcowy pozytywizm cechujące nas Polaków tak często, potrzebują ujęcia w karby jakiejś dyscypliny umysłowej, naukowej czy moralnej. To samo tyczy się naszej ustawicznej żądzy nowych wrażeń, naszego braku pamięci, a wskutek tego nie wykorzystywania doświadczeń. P. Miłaszewski szerzy znajomość Claudel'a w społeczeństwie polskiem z wyraźnym celem zapoznania nas z indywidualnością, która jest powyższych wad zaprzeczeniem. Jego (Claudel'a) wpływ przydałby się nam ogromnie, jego dzieła są wysokiej miary z bardzo ciekawą teorją filozoficzną; on sam pełen mistycyzmu oddanego doskonałej kontroli wyrobionego umysłu.

Żałować należy, że w piątek stosunkowo niewiele, bo trochę więcej, niż pół wielkiej sali gimn. im. Mickiewicza zaledwie, zapełnili słuchacze tego odczytu. Wszak i osoba prelegenta i przedmiot były bardzo atrakcyjne Warto dowiedzieć się czegoś o wielkim, dalekim (terytorjalnie) poecie, który kiedyś uznał za symbol niechrześcijańskości Europy — tę „rozdartą Polskę" pomiędzy schyzmą z jednej, a herezją z drugiej strony". (sk).

Z życia akademickiego.

W dniu 16 b. m. odbyło się zebranie członków Stowarzyszenia Akademickiego Pracy Społecznej w obecności kuratora Stowarzyszenia p. prof. *Wł. Zawadzkiego*, prof. *M. Gutkowskiego* i dr. praw *W. Świaniewicza*. Jednym z punktów porządku obrad, który wywołał ożywioną dyskusję było opracowanie planu pracy Stowarzyszenia na przyszłość. P. prof. Zawadzki konstantując z zadowoleniem fakt powstania nowego koła naukowego w naszej wszechnicy wskazał na konieczność zapoczątkowania przez członków SAPS. poważnych studjów nad zagadnieniami z dziedziny gospodarczej. „Te studja — mówił szanowny profesor — winnz być prowadzone w ten sposób, by materjały zupełnie nietknięte dotychczas przez fachowców — badaczy, materjały znajdujące się u nas pod ręką, stały się objektem badań. Trudno jest badać kwestje produkcji węgla kamiennego, cynku lub rozwój przemysłu włókienniczego w skali ogólno-polskiej, przebywając stale w Wilnie, natomiast kwestje, związane z rozwojem lniarstwa lub stanem gospodarki rolnej w Wileńszczyznie, przemysł garbarski, drzewny, meblarstwo w Wilnie, gdzie wszystkie niezbędne materjały są pod ręką, dadzą się gruntownie poznać i umożliwią poczynienie konkretnych wniosków. Takie studja w zakresie „regjonalnym" dadzą w przyszłości wyniki, mogące stać się ważnym przyczynkiem w rozwoju gospodarczym naszego kraju, Komitet Wojewódzki Regjonalny oraz powstająca Izba Handlowo-Przemysłowa potrzebują już opracowanych materjałów z dziedziny lokalnego życia gospodarczego". W wyniku dyskusji uchwalono, że SAPS. prócz studjów nad zagadnieniami ekonomicznemi natury ogólnej zajmie się opracowaniem danych statystycznych z dziedziny gospodarczej Wileńszczyzny.

W wyniku odbytych wyborów ukonstytuował się Zarząd, w skład którego wchodzą: Mg. praw. *W. Stecki*, mg. praw. *B. Ostoja-Krzywiec*, mg. praw. *A. Dmitrjew*, kol. *K. Młynarczyk* i kol. *M. Obiezierski*. Na prezesa Komisji Rewiz. wybrano kol. *W. Dynowskiegoa*, asyst. U. S. B., oraz na prezesa Sądu Koleżeńskiego Stowarzyszenia — mg. praw. *T. Szczerbickiego*.

Zebranie członków Stowarzyszenia mają się odbywać dwa razy na miesiąc. Na następnem zebraniu będzie omawiana z udziałem p. prof. M. Gutkowskiego kwestja t. zw. „etatyzmu"

NOWOŚCI WYDAWNICZE.

— „Tygodnik Ilustrowany". Bardzo urozmaicony i ciekawy pod względem tekstu i ilustracyj jest Nr. 3 „Tygodnika Ilustrowanego". Zawiera on następujące ciekawe artykuły: Z. Pietkiewicza—O Górny Śląsk, X. Kneblewskiego — 50-ciolecie kapłaństwa Piusa XI, Nieszczęsny reformator (o rewolucji w Afganistanie) H. Januszewskiej piękny wiersz „Śmierć Johna Greena", doskonała jak zwykle kronika tygodniowa P. Chonowskiego, E. Zaleskiej Dorożyńskiej: „Matka Boska Latyczewska", M. Białęckiego „Cyklony słońca", W. Jeziorowskiego Karnawał w Nicei, Jastrzębca-Kozłowskiego: prof. Roman Dyboski o Anglji współczesnej. W dziale beletrystyki: dalszy ciąg świetnie zapowiadającej się powieści F. Goetla „Serce lodów", oraz dalszy ciąg noweli aktualnej M. Wierzbińskiego „Malmgrem". Prócz tego ilustrowany dział aktualności.

Z OKNA REDAKCJI.

Wróble.

Szare, skaczące, świergotliwe kulki,
małe, ruchliwe pierzaste kłębuszki —
na postoju dorożek na rogu ulicy,
koło koni drzemiących, znudzonych
czegoś skrzętnie, zawzięcie szukające...

Naraz—frrrr !... zerwały się !...
Ze świergotem głośnym, spłoszone
siadły na dachu najbliższym
i małemi, czarnemi paciorkami
patrzą w dół na szarą, szarą ulicę...

— — — — — — — — — — —

Przez okno sutereny wylazł kot, —
kot czarny z zielonemi oczami...
Zerknął chytrze szparkami oczu —
i obojętny niby na wszystko
przesunął się, jak cień koło ściany...

biez.

Czechosłowacja ratyfikuje pakt Kelloga.

PRAGA. 19.I. (Pat). Według „Prager Presse", Kellog zawiadomił za pośrednictwem posła Stanów Zjednoczonych w Pradze o ratyfikacji paktu Kelloga przez Senat amerykański. Na wczorajszem posiedzeniu rady ministrów, na propozycję Benesza, postanowiono przedstawić prezydentowi Massarykowi do podpisania instrumenty ratyfikacyjne paktu.

Doroczny Bal Pocztowy.

Dnia 2 lutego r. b. w sali b. „APOLLO"

Protektorat raczył objąć J. W. Pan Prezes Wileńskiej Dyrekcji Poczt i Telegrafów Inż. Józef Żółtowski. Obowiązki gospodyń i gospodarzy honorowych łaskawie przyjąć raczyli J. W. P. P.:

P. Biłocha Radca, K. Dorożyńscy, Prezesostwo Zw. Techn. Z. Ertel, Major W. P., J. Giecewicz, Naczelnik Urzędu, P. Garniewicz, V. Prezes Zw. P. P. i T., A. Haasowie Radcostwo, J. Holakowie Kierownikostwo, A. Kalinowscy Inspektorstwo, Mr. W. Korscy, Radcostwo, Inż. A. Kowalenkowie, Radcostwo, Inż. Kolankowski, Inspektor, K. Krygiczowie, Radcostwo, L. Lascy, Dyrektorstwo, A. Meyerowie, Naczelnikostwo, J. Małochlebowie, Inspektorstwo, Inż. M. Nowiccy, Radcostwo, St. Ożdżyński, Prezes Zw. P. P. i T., W. Suchoccy, Inspektorstwo, M. Stecewicz, Kierownik, N. Teodorowiczowie, Naczelnikostwo, M. Testewiczowie, Prezesostwo Z. U. P., F. Urbanowie Naczelnikostwo, Mr. W. Wierzbińscy Prezesostwo Stow. U. P. T. T. Wodzińscy, Dyrektorstwo,

Obowiązki gospodyń i gospodarzy Komitetu Organizacyjnego łaskawie przyjąć raczyli J. W. P. P.:

Aniśkowicz A., Białowicz J. Bieńkuńska I., Bojarczyk S., Borysowski E. Chaleccy M., Chwiałkowski E., Dorożyńska P., Droniczowie J., Górska J., Jaśkiewiczówna M., Inż. Juszkiewiczowie P., Kasprzycka H., Kosińska T., Krygiczówna I., Kuczyński K., Kupiec A., Lachowiczówna I., Linkiewicz M., Leonowicz P., Łokuciejewski W., Marjańska B., Mirecka J., Muchladówna T., Nałęcz Z., Olszewscy E., Osobowie M., Otrębski W., Peszyńska L., Ptaszyńscy Z., Rasiewiczówna L., Rakowski J., Sadowski L., Sakowicz W., Salinkiewicz T., Satkiewiczówna M., Sawiukowie J., Sienkiewiczowie F., Sobocki S. Stankiewicz W., Szczawiński S. Smilgiewiczowie W., Śnieżkowie A., Tołłoczko S., Turczyński Z., Tubielewicz W., Wojewódzka L., Woźniakowska S., Wysocka M., Wiśniewscy S., Werkowscy J., Wyszomirski R., Dr. Wiatr A., Zandlerowie M.

Z Teatrów.

Teatr Polski (Lutnia).

„Sonata Kreutzera" dramat w 4-ch aktach z powieści *Lwa Tołstoja*.

„Zmieniła się postać świata, zmienił się porządku szyk", jak mawia stara piosenka, recenzent górnych lotów Reduty musi zniżyć swe poetyckie pióro do oceniania fars, a zaś recenzent lekkiego repertuaru Lutni, dźwigać się ku wyżynom psychologicznego dramatu. Trudno:—tak chciały... bogi... czy Dyrektorzy. Dramatu hr. Tołstoja nie można nazwać tylko psychologicznym, raczej jest on fizjologicznym konfliktem płci. Walką o supremację ze strony mężczyzny, o wolność oddechu ze strony kobiety. Pozatem, patologiczne studjum o zazdrości, jednym z najciekawszych z pewnością odcieni jaskiniowych uczuć posiadania, jakiemi pod mianem miłości obdarza mężczyzna kobietę, wmówiwszy jej przez usta autorów i kodeksów honorowych, że brak zazdrości oznacza lekceważenie, obojętność, a nawet pewne upodlenie i impotencję.

Powieści hr. Tołstoja, świetnego odtwórcy tego wyższego świata rosyjskiego, gdzie pozory, język, manjery, ogłada i zewnętrzne objawy uczuć były wypracowane na modłę europejską, a wewnętrzne odruchy nawskroś azjatyckie, powieści te, o głębokiej analizie psychologicznej i wybornem tle obyczajowem nie nadają się do skrótu powieściowego.

Trzeba przyznać, że co do *Sonaty Kreutzerowskiej* uczyniono to szczęśliwie, aczkolwiek zatarła się nieco teorja powieści: nieograniczone poczucie własności ze strony męża, jako jedynie racjonalny stosunek do poślubionej, oddanej i zaprzysiężonej żony, a wynikająca z tego zazdrość o przyjaciela, o doktora, o spowiednika, o rodzinę, o wszystko, co na chwilę nadwerężyć może zasadę: „będziecie stanowili jedno ciało". Do wszystkiego, co zagarniał w życiu dotychczas, po wszystkiem czego użył aż do przesytu może, po wyczerpaniu wielu źródeł siły i uczucia, teraz, Jerzy, (bohater sztuki) bierze sobie na własność młodą, pełną nieznanych mu tajemniczych sił kobietę i upojony jest swą rolą inicjatora, dawcy łask miłosnych, sposobem, w jaki te rzeczy przyjmuje jego młoda żona.

Nie zna się, mimo doświadczenia, na obłudzie kobiecej, nie rozumie jej cierpliwej uległości w imię religji i dobrego wychowania. Ma ją, nie rozstaje się z nią ani chwili, i to mu nie ciąży, bo on ją nosi jak kwiatek przy butonjerce, który można, (choćby skrycie), zastąpić dla rozmaitości innym. Ona zaś dławi się tem, że wie, iż odejść ani na chwilę nie może, że, o ile dla niego to jest powtarzaniem dawno wydawanej lekcji, o tyle dla niej to ciężki egzamin, do którego jej nic i nikt nie przygotował.

Pierwszy akt świetnie ten konflikt zarysowuje; krótkowzroczne uradowanie mężczyzny ze zdobyczy i przekonanie, iż jest jej dobroczyńcą, jej alfą i omegą, a wnet potem, straszne przebudzenie i zdumione oburzenie, że się „własność" wymyka psychicznie i uczuciowo z sieci.

W powieści lepiej i głębiej oczywiście uzasadnione jest, że żona mogła pozostać przy mężu, po takiem obudzeniu w nim chorobliwego szału zazdrości. Bo Jerzy rozumuje logicznie: jeśli żona nie jest w niego wpatrzona jak w bóstwo, jeśli tylko wyjdzie z więzienia jego uczuć, to go zacznie zdradzać myślą, mową i uczynkiem.

Powieść tchnie nienawiścią do sztuki, zwłaszcza do najbardziej i najgłębiej działającej na zmysły: muzyki i jej odtwórców, na których się przenosi fizjologiczny trans kobiety zasugestjonowanej poezją dźwięków. W przeróbce scenicznej znacznie osłabł ten moment, natomiast fazy zazdrości męskiej wyjaskrawiły się i zsyntetyzowały.

Do ostatka walczy mąż o swoją własność. Najgorszemi sposobami, oczywiście, bo 100 procentowy mężczyzna nie zna żadnych sposobów na kobiety i ujarzmia je bezwiednie, jakiemiś niezależnemi od woli środkami, a gdy prowadzi grę, czy świadomą walkę, przegrywa i myli się fatalnie. I tu też Jerzy, zwalczany słabością, cierpieniem żony, hańbiącą sytuacją tyrana w oczach rodziny, ulega do pewnego stopnia.

Pozornie ustępuje krok za krokiem, wiedząc jednak i ostrzegając, że coś chce zachować: faktyczny stan posiadania, chociaż z niego nie będzie nadal korzystał. To sobie chce ocalić w tej torturze, która ogarnia jego zmysły i uczucia. „Dać sobie wydrzeć wrośnięte w krew, w nerwy dobro, *własność*, potrzebę duszy i ciała, to jeszcze szarpiąc się, torturując ją i siebie, można wytrzymać. Ale odstąpić ją innemu, to już szał, zwierzęcy poryw zniszczenia i zadławienie ofiary łańcuchem, którego ogniw rozluźnić nie pozwoli mu duma i potworne uczucie despotycznego władcy.

Cała akcja toczy się na tle tortur: wydzierającej się ze wszystkich sił kobiety, która chce żyć indywidualnie „choć chwilę sama" i mężczyzny, popychającej ją do zdrady jako jedynej ucieczki, jedynej „inności" od tego, czem ją narzucony, zaprzysiężony właściciel karmi.

Świetnie to przeprowadzone i świetnie było zagrane. Hr. Tołstoj był głębokim znawcą duszy rosyjskiej i jej niepojętej często dla innych ras niedoli i samoudręczenia. P. Adwentowicz grał swego Jerzego nietylko z całą wnikliwością wielkiego artysty w psychologję przedstawianej osobistości, ale z wszystkiemi odcieniami sposobu bycia, ironizowania i lekceważenia (pozornego), sytuacji przez człowieka tej sfery, w jakiej postawił Tołstoj, swych bohaterów.

Doskonałą sobie dobrał partnerkę w p. Grywińskiej, która szczęśliwie uniknęła wszelkiej histerji i zbytniego liryzmu, była walczącą o życie istotą słabą, tem, że wolności nie umiała rozumieć inaczej jak w nowem jarzmie... miłości. Powierzchowność przytem i tualety p. Grywińskiej czyniły z niej uroczą postać, niewieściego wdzięku pełną. Scena końcowa była wstrząsająca napięciem sytuacji i umiarem głosów, gry i gestów.

Wydaje mi się, że p. Opolski, o wiele przeszarżował niskość, płytkość i zwłaszcza tchórzostwo artysty—muzyka. Taki typek, który tak „wieje za drzwi" ze strachu, nie mógłby być ani przyjacielem Jerzego, ani zostać kochankiem najbardziej zrozpaczonej kobiety. O wiele wyżej trzeba postawić tę postać, nie odejmując jej cech zasadniczych i grać ją subtelniej. P. Molska również może zbyt wesoło i komicznie grała matkę; wszak jej postępowanie względem córki, którą popycha w przepaść, jest tragiczne, a tylko formy humorystyczne. To też nie było dostatecznie „wyciągnięte". Drugorzędne postaci doktora i wuja, były poprawnie odegrane, (p.p. Szulczyński i Detkowski), jak również reszta.

Wysłuchawszy całej sztuki, zagłębiwszy się myślowo w trwający niezmiennie konflikt między instynktem zdobywcy i władcy ze strony mężczyzny, a ucieczki i obrony ze strony kobiety, wciąż przychodziło na myśl, jak bardzo się te rzeczy zmieniły po wojnie. Jak inne jest ustosunkowanie sił, ile się uprościło uczuć. Kobieta, stanąwszy do pracy męskiej w fabrykach, w szpitalach i w zdobywaniu bytu dla rodziny, oswoiwszy się z mężczyzną na polu pracy zawodowej i tam przeniósłszy walkę, przestała go się lękać w bezpośrednich stosunkach, i na polu miłości stanęła mu do oczu z równą bronią. Zapewne, i teraz, opanowany żądzą posiadania kobiety, mężczyzna zabija ją lub siebie. Ale z pewnością załatwia się to prędzej, bez tych dociekań i rozwlekłego udręczania, bez tych szantażów uczuciowych, jakie były specjalnością przedwojennych kochanków, operujących groźbą samobójstwa lub morderstwa, jako narzędziem do wiwisekcji. Publiczności zebrało się dużo, i zainteresowanie grą i problemem sztuki było wielkie.

Hro.

WIEŚCI i OBRAZKI Z KRAJU.

Wyjaśnienia p. posła Rdułtowskiego.

Do redakcji „Kurjera Wileńskiego“ w Wilnie.

Szanowna Redakcjo!

W korespondencji zamieszczonej w nr 11 „Kurjera Wileńskiego“ przez p. Feliksa Lubierzyńskiego został popełniony szereg nieścisłości niekiedy tak znacznych, że zasadniczo zmieniają treść zdań, wypowiedzianych podczas mojej z nim rozmowy. Czuję się więc zmuszony prosić uprzejmie o łaskawe zamieszczenie paru słów sprostowania.

Pomijam część korespondencji, dotyczącą zagadnień ustroju rolnego, chociaż i ona nie jest dokładnem odźwierciadleniem wypowiedzianych w rozmowie myśli.

Gorzej jest znacznie w części drugiej, gdzie autor korespondencji porusza sprawy polityczne. Wkłada on w moje usta m. in. zdanie, że „wszystkie poczynania rządu są coraz spokojniej i coraz życzliwiej oceniane“ przez ziemiaństwo Nowogródzkie. Wygląda to, jakgdyby „wszystkie poczynania rządu“, bez względu na ich rodzaj i charakter, mogły być traktowane jednakowo, a również jakgdyby dotąd ziemiaństwo znowuż „wszystkie poczynania rządu“ przyjmowało z niepokojem i nieżyczliwie. Jak jedno, tak i drugie twierdzenie byłoby conajmniej dziwnem i muszę stwierdzić, że przypisywanie mi takich zapatrywań wyraźnie polega na nieporozumieniu. W rozmowie z p. Lubierzyńskim wyrażałem jedynie pogląd, iż zrozumienie wśród szerokiego ogółu ziemiaństwa i wogóle społeczeństwa polskiego w Nowogródzkiem potrzeby konsolidacji i współpracy robi wyraźne i stałe postępy.

Jeszcze bardziej niedokładnie oddany został w korespondencji stosunek mój do sprawy ustąpienia p. ministra Meysztowicza, człowieka zbyt dobrze znanego i wysoce cenionego nietylko osobiście przeze mnie, ale i przez ogół naszego ziemiaństwa, którego znaczną większość reprezentuje pod względem zapatrywań politycznych, bym mógł twierdzić, iż jego „ustąpienie nie wywarło żadnego wpływu“ wśród tej właśnie części społeczeństwa. Jest rzeczą jasną, że ustąpienie p. ministra Meysztowicza wywrzeć musiało i wywarło wrażenie ujemne, wywołując głęboki żal, że człowiek tej miary i takich przekonań ustąpił.

I jeszcze jedno. Z ust moich nie padło również zdanie, że artykuł „Głosu Prawdy“ wywołał wśród wszystkich posłów grupy B. B. prawdziwą konsternację“; aczkolwiek bowiem mam zaszczyt do tej grupy należeć, nie podjąłbym się, zwłaszcza nie będąc upoważniony, do składania tego rodzaju oświadczeń w imieniu wszystkich członków najliczniejszego ugrupowania sejmowego.

Widocznie warunki rozmowy wagonowej były tak niedogodne, że nie rozumieliśmy się należycie z moim interlokutorem. Powstałe stąd następstwa wymagają sprostowania, o które raz jeszcze proszę niniejszem.

Z poważaniem

Konstanty Rdułtowski.

Warszawa, 15 stycznia 1929 r.

* * *

Ze swej strony czujemy się w obowiązku zaznaczyć, że wywiad z p. posłem Rdułtowskim, dostarczony nam przez autora p. F. Lubierzyńskiego, który nie jest stałym współpracownikiem naszego pisma, zamieściliśmy na jego odpowiedzialność, jako materjał przygodny.

(*Red.*).

KRONIKA WIL.-TROCKA.

— **Złe nastawienie zwrotnicy spowodowało wykolejenie wagonu towarowego.** W dniu 18 b. m. o godz. 11 m. 50 na terenie stacji kolejowej N.-Wilejka nastąpiło wykolejenie się wagonu towarowego, w czasie manewrowania tegoż do rampy kolejowej. Wykolejenie nastąpiło wskutek niedokładnego nastawienia zwrotnicy przez zwrotniczego Jurewicza Feliksa, zam. w N.-Wilejce. Wypadków z ludźmi nie było.

KRONIKA ŚWIĘCIAŃSKA

— **Nowe Koło Zw. Pracy Społ. Kobiet.** W dniu 10-go b. m. odbyło się w N. Święcianach zebranie organizacyjne nowo utworzonego Koła Związku Pracy Społecznej Kobiet. W skład zarządu weszli: p. *Anna Brzezińska* naucz. szk. powszechn. w N.-Święcianach, p. *Józefa Grecka* i p. *Jadwiga Jaworowska.* (x).

— **Zabawa na rzecz Policyjnego Domu Zdrowia.** W Komajach odbyła się zabawa taneczna urządzona przez komitet obywatelski „Policyjnego Domu Zdrowia“. Przed zabawą nauczyciel szk. pow. p. *Aleks. Brodzki* wygłosił odczyt o „Domu Zdrowia“ zaś p. *Leon Małachowski* o ciężkiej służbie policjanta. Dzięki tej imprezie zebrano 500 zł. (x).

— **Akcja Litew. T-wa Oświatowego „Rytas“.** Na ostatniem ogólnem zebraniu litewskiego towarzystwa oświatowego „Rytas“ w Święcianach omawiano sprawę szkolnictwa litewskiego. W wyniku tych narad postanowiono zwrócić się do Min. Oświaty z prośbą o spowodowanie otwarcia seminarjum nauczycielskiego litewskiego w Wilnie ponieważ zamknięcie seminarjum, co jak wiadomo nastąpiło przed rokiem, wysoce krępuje prawa Litwinów w dziedzinie oświaty.

Jednocześnie na posiedzeniu tem postanowiono porozumieć się z tymczasowym Komitetem Litewskim w sprawie popierania akcji „Rytas“ na terenie pow. święciańskiego. (x)

KRONIKA BIAŁOSTOCKA.

— **Zamach samobójczy 17-letniej panienki.** Władysława Siedlecka, lat 17, zamieszkała w Białymstoku przy ul. Mickiewicza 31, wystrzałem z rewolweru w głowę usiłowała pozbawić się życia. Przyczyną tego kroku były nieporozumienia rodzinne. Denatkę, po udzieleniu pierwszej pomocy lekarskiej, pozostawiono w domu. Stan jej zdrowia nie budzi obaw.

— **Strajk pracowników drukarnianych w Białymstoku.** W Białymstoku zastrajkowali pracownicy drukarniani w drukarni Prużańskiego i w drukarni Mirskiego. Strajkujący żądają podwyżki 20%. Równocześnie strajkują pracownicy drukarni „Wiktorja“ Talińskiego i drukarni Miszondzika. Strajkiem, który ma przebieg spokojny, kieruje Związek Zawodowy Drukarzy.

— **Zmiana granic województw białostockiego i nowogródzkiego.** W sprawach związanych ze zmianą granic województw białostockiego i nowogródzkiego, bawił w Białymstoku wojewoda *Beczkowicz*, który naradzał się z wojewodą *Kirstem.*

SPORT.

Zakończenie kursu narciarskiego dla szeregowych P. P.

W dniu 19 b. m. zakończył się 2-tygodniowy kurs narciarski dla szeregowych Policji Państwowej województwa wileńskiego.

Uroczystość rozdzielenia świadectw odbyła się w dniu wczorajszym w lokalu kasyna policyjnego klubu sportowego, poprzedzona przemówieniem komendanta wojewódzkiego insp. Praszałowicza i kierownika ośrodka wych. fiz. kpt. Kawalca. Kurs prowadził por. Herhold.

Uroczystość zakończyła się herbatką przy dźwiękach orkiestry policyjnej, którą szeregowi policji m. Wilna podejmowali swych kolegów z prowincji.

Zadaniem szeregowych, którzy ukończyli kurs będzie nietylko krzewienie tego pięknego sportu w szeregach policji, lecz również i wśród młodzieży miejskiej i wiejskiej woj. wileńskiego.

Otwarcie poradni sportowo-lekarskiej w Wilnie.

W niedzielę, dnia 27 stycznia r. b. odbędzie się w Wilnie uroczyste otwarcie poradni sportowo-lekarskiej uruchomionej z inicjatywy Wil. Woj. Kom. W. F. i P. W. a urządzonej i wyposażonej całkowicie staraniem Miejskiego Komitetu W. F. i P. W.

Przebieg uroczystości związanych z otwarciem poradni jest następujący: O godzinie 10,30 przy ul. Hetmańskiej 1.3 odbędzie się akt otwarcia poradni, poświęcenie i przemówienie, poczem kier. poradni sportowo lekarskiej kpt. dr. *Gołyński* przeprowadzi pokaz badań lekarskich według nowoczesnych metod. Tegoż dnia o godz. 11.45 w sali Miejskiej przy ul. Ostrobramskiej 5 zorganizowana zostanie akademja na którą złożą się: zagajenie przewodniczącego Miejskiego Komitetu W. F. i P. W. referat posła dr. *Brokowskiego* o poradnictwie sportowem, oraz wyświetlony zostanie film sportowy.

W pierwszej części uroczystości w lokalu poradni sportowo lekarskiej wezmą udział przedstawiciele władz wojewódzkich organizacje W. F. i P. W. oraz d-cy jednostek wojskowych, w drugiej części ogół sportowców.

Wstęp bezpłatny.

Turniej hokejowy i koncert orkiestry wojskowej.

W niedzielę dn. 20-go stycznia r. b. w Parku Sportowym młodzieży szkolnej im. gen. Żeligowskiego odbędzie się o godz. 11 min. 30 rano turniej hokejowy o puhar Ośrodka Wychowania Fizycznego między drużynami: A. Z. S. — K. S. „Ognisko“ i koncert orkiestry wojskowej.

Wielki karnawał na lodzie.

W niedzielę dn. 20-go stycznia r. b. w Parku Sportowym młodzieży szkolnej im gen. Żeligowskiego o godz. 4-ej pp. urządza kierownictwo parku przy współudziale członków Wileńskiego Towarzystwa Łyżwiarzy w celu propagandy sportu Łyżwiarskiego „Wielki karnawał na lodzie“ na terenach ślizgawki.

Program będzie składać się z popisu sztucznej jazdy w kostjumach przy olśniewających różnokolorowych lampach, zabawy karnawałowo-weneckiej oraz wielu innych oryginalnych zabaw wzorowanych na Zachodzie. Ognie sztuczne, koncert orkiestry wojskowej.

KRONIKA

Niedziela 20 stycznia	Dziś: † Fabjana Jutro: Agnieszki P. M. Wschód słońca—g. 7 m. 34. Zachód „ g. 15 m. 28.

METEOROLOGICZNA

— **Spostrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dnia 19 b. m.** Ciśnienie średnie w milimetrach 753 Temperatura średnia — 9° C., Opady w milimetrach —Wiatr przeważający połudn.-zachodni.

Uwagi: pochmurno, drobny śnieg. Minimum — 12° C., maximum — 7° C.

Tendencja barometryczna: spadek potem wzrost ciśnienia.

URZĘDOWA

— **Wyjazd p. wojewody Raczkiewicza do Warszawy.** P. wojewoda Raczkiewicz wyjeżdża dziś do Warszawy, gdzie weźmie udział w zjeździe wojewodów. (x).

ADMINISTRACYJNA

— **Tępienie paskarstwa.** W czasie ostatniej lustracji piekarń dokonanej przez zast. Star. Grodzkiego p. *Bohdanowicza* w jednej z piekarń przy ul. Wileńskiej ujawniony został cennik, w którym cena chleba razowego 97,5 proc. oznaczona była na 45 groszy. Właściciel tej piekarni za powyższe przekroczenie został w dniu wczorajszym pociągnięty do odpowiedzialności karnej (grozi mu kara do tysiąca zł. grzywny lub 6 tyg. aresztu). Na przyszłość w stosunku do właścicieli piekarń pobierających wygórowane ceny za chleb, będą stosowane jaknajdalej idące represje aż do bezwzględnego aresztu wyłącznie. Powyższe sankcje St. Grodzkiego opinja miasta powita z największą radością, ponieważ nadszedł już najwyższy czas ukrócić zdzierstwa różnych paskarzy, tuczących się na głodzie najbiedniejszych.

— **Ochrona zwierzyny.** Wobec możliwości przedarzy zwierzyny, podlegającej ochronie i aby przyczynić się do zwalczania polowania w okresach ochronnych, Starostwo Grodzkie wydało policji polecenie dokonywania perjodycznych kontroli zwierzyny sprzedawanej na rynkach i restauracjach w Wilnie.

— **Lustracja restauracyj.** Onegdaj komisja złożona z zastępcy Star. Grodzkiego p. Bohdanowicza lekarzy: Kuczyńskiego i Rymaszewskiego oraz kierown. 3 kom. P. P. kom. Szmieloffa dokonała oględzin kuchen w restauracjach położonych w śródmieściu. W kilku restauracjach ujawniono braki, dla usunięcia których wyznaczono krótkie terminy. Natomiast właściciela restauracji „Bristol“ pociągnięto do odpowiedzialności za antysanitarne utrzymanie kuchni.

SPRAWY PRASOWE.

— **Nowe czasopismo białoruskie.** Do Star. Grodzkiego wpłynęło pismo p Stefana Bortkiewicza w sprawie zezwolenia na wydawanie miesięcznika w języku białoruskim pod tytułem „Nowy Szlak“. Miesięcznik ma być treści oświatowo-religijnej.

— **Odebrany debit pocztowy.** Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debit pocztowy czasopismu „Deutsche Tageszeitung“, wychodzącemu w Berlinie.

SPRAWY AKADEMICKIE.

— **Zarząd Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej U. S. B.** zawiadamia niniejszem, iż dziś w niedzielę, dnia 20-go b. m. w lokalu Związku przy ul. Jagiellońskiej 3 m. 33 odbędzie się kolejne zebranie informacyjne. Na porządku dziennym sprawozdanie z II Ogólnego Zjazdu Z. P. M. D. w Krakowie, sprawy aktualne i wolne wnioski. Początek zebrania o godz. 11 m. 15. Obecność członków Związku obowiązkowa. Wprowadzeni goście mile widziani.

SPRAWY SZKOLNE.

— **Gimnazjum Koedukacyjne im. J. I. Kraszewskiego w Wilnie** (Ostrobramska 27) podaje do wiadomości, że egzaminy wstępne odbędą się od 25 I. do 10 II. r. b.

Podania do kl. III, IV, V, VI i VII przyjmuje kancelarja codziennie od godz. 9—14. 160

WOJSKOWA.

— **Ćwiczenia minerskie na Wilji.** W końcu bieżącego miesiąca na rzece Wilji w pobliżu Zakretu odbędą się ćwiczenia minerskie, w których wezmą udział oddziały saperów. Detonacje podczas ćwiczeń nie powinny nikogo niepokoić (x).

— **Rocznica powstania styczniowego.** W dniu 22-go stycznia r b. jako w rocznicę powstania 1863 roku w kościele św. Jana o godz. 9 min. 30 odbędzie się nabożeństwo, na którem będą weterani 1863 roku, przedstawiciele władz państwowych samorządowych i wojskowych organizacyj społecznych i t. d. Po południu tego dnia w poszczególnych oddziałach garnizonu odbędą się pogadanki na temat znaczenia powstania w walce o Niepodległość.

ZEBRANIA i ODCZYTY.

— **Związek Jutrzenki** (Gwiazda) w Wilnie. W niedzielę, dn. 20 b. m. w lokalu Związku, ul. Kasztanowa 2 m. 11, odbędzie się kolejna pogadanka na temat: „Krishnamurti a życie proste“, następnie będą odczytane poezje Krishnamurti.

Początek o godz. 5-ej pp. Wstęp wolny.

— **Oddział Wileński Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego** urządza we wtorek dn 22 b. m. o godz. 8 min. 15 wieczorem w gimnazjum im. J. Słowackiego (Dominikańska 3) zebranie miesięczne, na którem prof. dr. *Tadeusz Czeżowski* wygłosi pogadankę ilustrowaną przeźroczami: „Z wakacyj alpejskich 1928 — wycieczki w grupie Mont Blanc“. Goście mile widziani.

— **Walne Zgromadzenie Drobnych Kupców Chrześcijan.** W dniu 20 b. m. o godz. 3 po poł. odbędzie się Walne Zgromadzenie Drobnych Kupców Chrześcijan w lokalu przy ul. Zawalnej 1 m. 4, na porządku obrad sprawy podatkowe, cennikowe, wybory 2 człon. Zarządu i inne.

Wszystkich drobnych kupców uprasza się o najliczniejsze przybycie.

— **Z Okr. Koła Zw. Inwalidów Wojennych.** Dziś, w niedzielę w lokalu Z O. W. (ul. Uniwersytecka 6/8) o godz. 11 r. odbędzie się walne zebranie członków Okręgowego Koła Zw. Inwalidów Wojennych w Wilnie z następującym porządkiem:

Godz. 9 m. 30: Zbiórka w lokalu Z. O W. — Godz. 10: Nabożeństwo w kośc. św. Trojcy (ul. Dominikańska), po nabożeństwie pochód ze sztandarem do lokalu Z. O W. i rozpoczęcie Walnego Zebrania — Godz. 11: Otwarcie Walnego Zebrania: 1) Zagajenie i wybór prezydjum, 2) Referat ideowy — wygłosi poseł Kamiński, 3) Sprawozdanie Komisji Administracyjnej, 4) Sprawozdanie z lustracji Koła, 5) Dyskusja, 6) Wybory nowego zarządu, 7) Wolne wnioski.

SPRAWY ROSYJSKIE.

— **Obchód św. Jordanu.** Wczoraj jako w dniu największego święta prawosławnego Jordanu odbyło się w Wilnie uroczyste święcenie wody poprzedzone nabożeństwem.

W soborze na Zarzeczu odprawił przed południem solenne nabożeństwo J. E. ks. Arcybiskup *Teodozjusz* w asystencji licznego duchowieństwa. Na nabożeństwie byli jako przedstawiciele władz naczelnik wydziału Wyznań p. *Narwoysz*, gen. *Krok-Paszkowski* i inni. Po nabożeństwie ruszyła procesja, która kierując się ulicami Wielką, Zamkową i Placem Katedralnym, skierowała się ku Wilji J. E. Arcybiskup Teodozjusz dokonał ceremonji święcenia wody. W procesji prócz licznych cywilnych wzięła udział kompanja honorowa ze sztandarem i orkiestrą i liczne zastępy żołnierzy wyznania prawosławnego. (x).

ZABAWY.

— **Doroczna Reduta Artystyczna.** Zwyczajem lat ubiegłych, Zespół Artystów Teatru Polskiego urządza dnia 7-go lutego, t. j. w Tłusty Czwartek — Doroczną Redutę Artystyczną. Będzie to bezwątpienia najweselsza zabawa w tegorocznym karnawale. Rozsyłanie zaproszeń rozpocznie się, jak nas informują, w przyszłym tygodniu.

RÓZNE.

— **Odznaczenie włoskie dyr. T. Trzcińskiego.** Król włoski nadał p. Teofilowi Trzcińskiemu, b. dyrektorowi teatrów miejskich w Krakowie i we Lwowie, krzyż oficerski orderu „Corona d Italia“ za zasługi około wprowadzenia na repertuar teatrów polskich najwybitniejszych dzieł nowoczesnego piśmiennictwa dramatycznego Włoch, w pierwszym rzędzie L. Pirandella, którego „Sześć postaci“ teatr Krakowski grał jeden z pierwszych w Europie, przed Paryżem, Berlinem i Wiedniem. Wręczenie odznaczenia odbyło się niedawno w Poselstwie Włoskiem w Warszawie. Jak wiadomo dyr. Trzciński bawi w Wilnie jako gość „Reduty“.

TEATR i MUZYKA.

REDUTA (na Pohulance).

— Dziś o godz. 20-ej po raz 4-ty i jutro komedja Antoniego Słonimskiego p. t. „Murzyn warszawski“ z Stefanem Jaraczem na czele.

Bilety sprzedaje „Orbis“ do godz. 13-ej oraz od godz. 13.30 kasa teatru.

— **Niedzielna popołudniówka.** Dziś, w niedzielę o godz. 15.30, przedstawienie popularne po cenach zniżonych od 20 gr. poematu dramatycznego J. Słowackiego p. t. „Kordjan“.

Pod kierunkiem dyr. T. Trzcińskiego odbywają się próby z rozgłośnej sztuki hiszpańskiego pisarza Jacinto Benavente, laureata Nobla z przed lat czterech, zatytułowanej „Krąg interesów“. Będzie to najbliższa nowość Reduty.

REDUTA (na prowincji).

— Dziś w Kobryniu komedja J. Szaniawskiego „Ptak“.

TEATR POLSKI (sala „Lutnia“).

— **Występy gościnne K. Adwentowicza i I. Grywińskiej.** Dziś o g. 8 m. 30 „Sonata Kreutzera“.

— **Dzisiejsze popołudniówki.** Dziś o g. 3-ej pp. punktualnie, po raz ostatni w sezonie grany będzie „Potop“, według powieści H. Sienkiewicza.

Dziś o g. 5 m. 30 pp. sensacyjny „Proces Mary Dugan“. Ceny od 20 gr.

— **Teatr Polski dla dzieci.** Dzisiejszy występ taneczny A. Reizer-Kapłan jej 50 uczenic. W programie: „Bajka dziecinna“ — Czajkowskiego, „Taniec piłek“ — Mendelsohna, „Menuet“ — Mozarta, „Taniec gnomów“—Griega, oraz utwory. Chopina, Beethowena, Griega, Szuberta, Liszta, Prokofiewa, Manuel de Falla i inni. Ceny miejsc od 50 gr. Kasa czynna od g. 11-ej r.

— **Środowa premjera „Hamleta“.** Od kilku tygodni czynią się energiczne przygotowania w celu realizacji scenicznej „Hamleta“. „Hamlet“ otrzymał staranną obsadę ról, wystawiony zaś będzie systemem Reinhardta, t. j. w kotarach.

Karol Adwentowicz, jak wiadomo, jest w obecnej dobie najlepszym polskim Hamletem.

RADJO.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.

Fala 435 mtr.

NIEDZIELA, dn. 20 stycznia 1929 r.

10.10 — 11.45 Transmisja nabożeństwa z Katedry Poznańskiej. 11.56—12.10. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie, oraz komunikat meteorologiczny. 12.10—14.00. Transmisja poranku muzycznego z Filharmonji Warszawskiej. 14.00 -15.00. Transmisja odczytów rolniczych z Warszawy. 15.05 — 17.30. Transmisja koncertu symfonicznego z Filharmonji Warsz. 17.30 — 17.55. Audycja dla dzieci „Historja ogonka pani Krasnopiórki“. 17.55—18.20. Transmisja z Warszawy. „Boczna antena“ odczyt wygł. Bruno Winawer. 18.20 — 19.00. Transmisja z Warszawy. Koncert popularny 19.00 — 19.20. Odczyt w języku litewskim wygł. J. Kraunajtis. 19.20—19.45. Transmisja z Warszawy. „Noc na morzu“ odczyt wygł prof. B. Richter. 19.45—20.00. Odczytanie programu na poniedziałek, komunikaty i sygnał czasu z Warszawy. 20.00—20.25. „Co się dzieje w Wilnie?“ pogadanka wygł. prof. U. S. B. dr. Mieczysław Limanowski 20.30—22.00 Transmisja z Warszawy. Koncert. 22.00 -23.30. Transmisja z Warszawy. Komunikaty: P. A. T., policyjny, sportowy i inne, oraz muzyka taneczna z dancingu „Oaza“.

PONIEDZIAŁEK dn. 21 stycznia 1929 r.

11.56—12.10: Transmisja z Warszawy: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie, oraz komunikat meteorologiczny. 12.15—12.30. Transmisja z Warszawy. Audycja 16.00—16.20: Odczytanie programu dziennego, repertuar teatrów i kin, oraz chwilka litewska. 16.20 — 16.30: Chwilka strzelecka. 16.30—16.45. Komunikat L. O. P. P. 16.45—17.10. Audycja dla dzieci: Fragment z baśni Rogoszowny“ Dzieci pana Majstra“. 17.10—17.35. Koncert ork. Rozg. Wil. 17.35—18.00. „Chopin i Schumann“ odczyt XV z cyklu: „Historja muzyki w przykładach“. 18.00 — 18.30. Koncert ork. Rozgł. Wil. 18.30—19.00. Audycja wesoła. 19.00 — 19.25. Muzyka. 19.25—19.50. „Z przeżyć i wspomnień“ b. oficera V-ej Dyw. Kaukazkiej“. 19.50. Odczytanie programu na wtorek. sygnał czasu z Warszawy i komunikaty. 20.30—22.00. Transmisja koncertu międzynarodowego z Pragi. 22.00—23.30. Transmisja z Warszawy. Komunikaty: P. A. T., policyjny, sportowy i inne oraz muzyka taneczna z hotelu „Bristol“.

WTOREK, dn. 22 stycznia.

11.56 — 12.10. Transmisja z Warszawy Sygnał czasu, komunikaty, hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie oraz komunikat meteorologiczny. 16.00 — 16.20. Odczytanie programu dziennego, repertuar teatrów i kin, oraz chwilka litewska. 16.20 — 16.35. Kurs języka włoskiego — lekcja 22-a w zastępstwie dr. J. Rostkowskiej prowadzi Valy Krajger. 16.35 — 17.00. Kronika życia młodzieży. 17.00—17.25. Muzyka. 17.25—17.50. Transmisja z Katowic. 17.55—18.50. Transmisja z Warszawy Koncert popularny. 18.50 — 19.15. „Skrzynka pocztowa“ listy omówi Witold Hulewicz. 19.15 — 19.40. „W więzieniu“ o własnych wrażeniach z wędrówki po więzieniach wileńskich. 19.40 — 20.00. Odczytanie programu na środę i komunikaty. 20.00—20.25 Transmisja z Warszawy „Rocznica powstania styczniowego“. 20.30—22.00. Koncert pieśni słowiańskiej w wyk. chóru słowiańskiego. 22.00 — 22.30. Transmisja z Warszawy komunikaty: P. A. T., policyjny, sportowy i inne, oraz „Podróż detektorowa po Europie“ (retr. ze stacyj zagr.).

MAZUR

(na nutę: „Jeszcze jeden mazur dzisiaj“)

Dużo w Wilnie pięknych balów —
Mówią białogłowy —
Najpiękniejszy jednak z wszystkich
Będzie bal pocztowy.

*

Nim nadejdzie czas umartwień
Czas ścisłej pokuty
Oczaruje i odurzy,
Wszystkich drugi Luty.

*

Chociaż wszędzie już przeniknął
Szał Karnawałowy,
Najpiękniejszy jednak z wszystkich
Będzie bal pocztowy.

(*W. S.*).

Na wileńskim bruku.

— **Trup noworodka.** W dole kloacznym w posesji Nr. 1 przy ul. Św. Ignacego ujawniono trupa noworodka niewiadomego pochodzenia.

— **Kradzież mięsa.** Bronisławowi Twarogalowi (Tunelowa 17) skradziono 100 klg. mięsa.

— **Oj naiwni, naiwni.** Do policji zgłaszają się liczne ofiary sprytnego oszusta niejakiego Marszałkowicza (Mickiewicza 31), który pobrał za rzekome posady kaucje w różnych wysokościach. W liczbie poszkodowanych znalazł się również stateczny obywatel ze Zwierzyńca p. Henryk Wąsowicz (Jelenia 11), którego Marszałkowicz naciągnął na 300 zł. i naturalnie ulotnił się.

— **Wykrycie najmniej spodziewanego samobójstwa.** Przed sześciu tygodniami w dość zagadkowych okolicznościach zginął bez śladu niejaki Jan Pudło lat 30, zamieszkały przy ul. św. Ignacego 8. Poszukiwania wówczas wszczęte nie dały żadnych wyników i powszechnie sądzono, że Pudło wyjechał gdzieś zniechęcony tut. warunkami bytowania.

Dopiero wczoraj rano zagadka zaginięcia Pudło wyjaśniła się. Jeden z lokatorów po wejściu do zamkniętej i nieodwiedzanej od dłuższego czasu przez nikogo piwnicy znalazł wiszącego na sznurze mężczyznę, w którym poznano Pudłę.

Trup jego z powodu odpowiedniego dostępu powietrza wcale nie uległ rozkładowi, jedynie znaki na rękach świadczą, że śmierć denata nastąpiła już dawno. Wieść o znalezieniu trupa Pudło lotem błyskawicy rozeszła się po całej dzielnicy i jest oczywista szeroko komentowana co było przyczyną tego samobójstwa. (x).

OFIARY.

Miłosierdziu naszych czytelników polecamy rodzinę polską, której ojciec 75 letni staruszek niezdolny do pracy zarobkowej od dłuższego czasu stara się o słusznie należną mu emeryturę.

Każda najmniejsza ofiara ulży niedoli owemu staruszkowi i jego rodzinie, którą utrzymać musi a nie ma za co!

Ofiary składać należy w Administracji „Kurjera Wil.“ w godzinach 9 — 3 p. p. z wzmianką „dla biednej rodziny“.

Kino MIEJSKIE kulturalno-oświat. SALA MIEJSKA Ostrobramska 5.

Od dnia 16 do 20 stycznia 1929 r. włącznie będą wyświetlane filmy:
Na żółtych wodach Jant-Sen-Kjang (Shangai bound). Dramat w 8 aktach. Sensacyjne przeżycia Europejczyków wśród zbuntowanych kulisów chińskich. W rolach głównych: RICHARD DIX i MARY BRIAN. Nadprogram: „Śląsk — źrenica Polski" dalszy ciąg 3 i 4 akt. Kasa czynna od godziny 3 m. 30. Początek seansów od godziny 4-ej. — — Następny program: „MARSYLJANKA".

KINO-TEATR „HELIOS" Wileńska 38.

DZIŚ! Ostatni dzień! Najnowsze arcydzieło ze „Złotej Serji" Polski **TAJEMNICA STAREGO RODU** Wielki współczesny dramat serc, miłości, zdrady, zbrodni i zazdrości według Stefana Kiedrzyńskiego. W podwójnej roli księżniczki i córki rybaka JADWIGA SMOSARSKA, w rolach głównych Marja Gorczyńska, Jerzy Marr, Krukowski, Walter, Gruszczyński, Justjan i wielu innych. Rzecz dzieje się w pałacach Ks. Zamiłły w Warszawie i na Polesiu. Łaskawy udział bierze 1 pułk Szwoleżerów. Początek o g. 4, 6, 8 i 10.15. Dla młodzieży dozwolone.

Kino „HELIOS" Wileńska Nr. 38.

UWAGA! JUTRO na SCENIE: Gościnne występy znanych **Sióstr KORZENIEWSKICH** które wykonają najnowsze tańce: 1) Walczyk Wiedeński i 2) ostatnia nowość „Chybi-Dzybi".

Na ekranie! Przebój Sezonu! Sensacja Ameryki **„TITANIK"** (Miasto marzeń) Atrakcyjny dramat z życia Nowego-Jorku. W rol. gł. **Georg O'Brien** i przepiękna **Wirginia Valli.** Miasto wyrafinowanego bogactwa i upadku. Straszna katastrofa kolosa oceanicznego, podczas którego tysiące ludzi znalazło śmierć. Seansy o g. 4, 6, 8 i 10.15.

KINO-TEATR „POLONJA" Mickiewicza 22

Dziś! Najpotężniejszy film doby obecnej! — — — Dziś! Najpotężniejszy film doby obecnej! **OSTATNI ROZKAZ** Rolę główną odtwarza król ekranu, największy tragik świata **EMIL JANNINGS**. Prasa całego świata, a wraz z nią i publiczność przyjęła ten film z niebywałym entuzjazmem. Pocz. o g. 4, ost. 10.25.

KINO „Piccadilly" Wielka 42.

DZIŚ! Uroczysta premjera! Wielki film erotyczny z udziałem **„LIA de PUTTI"** p. t. **„W SIDŁACH ŻYCIA"** Tragedja przeżyć lekkomyślnej kobiety. — — — — Dramat życiowy w 12 wielkich aktach.

KINO LUX Mickiewicza 11.

DZIŚ! Ostatni dzień w Wilnie! Łabędzi śpiew **Rudolf Valentino.** Najpiękniejszy amant świata w swej ostatniej przedśmiertnej kreacji **„Czarny Orzeł"** dramat w 8 aktach. Scenarjusz opracował HANS KRALY posiłkując się fragmentami z powieści ALEKSANDRA PUSZKINA. W rolach Katarzyny — LOUISE DRESER, Masza Trojekutowa — VILMA BANKY. W sobotę i niedzielę i w dnie świąteczne od godziny 1-ej do 4-ej. — — — — — Ceny od 40 groszy.

KINO WANDA Wielka 30.

DZIŚ! Synteza twórczości genjalnego CECIL de MILLE'A znanego twórcy obrazów Ben-Hura i Król Królów. „Kobieta zapewne dlatego została stworzoną z żebra Adama, aby jej bliżej było sięgnąć po jego serce". „Mężczyzna od 50.000 lat ufa kobiecie, a ona od tyluż lat go zdradza". **ŻEBRO ADAMA** Monumentalny epokowy dramat serc ludzkich w 12-tu aktach. W rolach głównych: MILTON SILLS, ANNA Q NILSON, TEODOR KOZŁOW i ADOLF MENJON.

Kino Kolejowe OGNISKO (obok dworca kolejowego).

Dziś i dni następnych. Nadzwyczajny podwójny program. I. Współczesny dramat erotyczny w 8 aktach. Dziś! **„KURTYZANA WENECJI".** Akcja rozgrywa się na tle najpiękniejszych krajobrazów Wenecji. W rolach głównych najpiękniejsze gwiazdy ekranów: Magda Sonia i Sybilla Bley oraz Eugen Jansen. II. Arcywesoła komedja w 5-iu aktach. **„SZKOŁA FLIRTU"** w roli głównej słynny Wallace Reid. Początek o godz. 5 popoł. W niedzielę i święta o godzinie 4-ej popołudniu.

KINO-TEATR „SWIATOWID" Mickiewicza 9.

DZIŚ! Wielki dramat erotyczny **Księżniczka Mary** w 12 aktach według powieści głośnego pisarza rosyjskiego **Lermontowa** „WSPÓŁCZESNY BOHATER". W rolach głównych artyści Moskiewskich Teatrów: H. CZARSKA, T. BOLKWAZE, B. BIELECKA i inni. Piękna treść, bardzo ciekawe zdjęcia natury Kaukazkiej. Film pełen emocji i o wielkich walorach artystycznych.

Biuro Techniczno-Handlowe
i ROBÓT INŻYNIERYJNYCH
St. STOBERSKI

WILNO, ul. A. MICKIEWICZA 27, tel. 12-47.

Jako dowód energicznej, fachowej i sumiennej pracy, oraz terminowej dostawy ogłasza Spis Turbin wodnych, sprzedanych, zmontowanych i uruchomionych w 1928 r. wraz z transmisjami i maszynami

Np. 1. Stanisław Dziatilk p. Mańkowicze, st. Postawy
„ 2. A. Pimonow mej. Zameczek p. Wilno
„ 3. Leopold Samojłowicz p. Nowy-Dwór, st. Grodno
„ 4. J. Szutowicz i J. Maśnikow p. Smorgonie, Zalesie
„ 5. Włodzimierz Kabak p. Iża, st. Wilejka pow.
„ 6. Bolesław Lisewski p. Szczuczyn, st. Różanka
„ 7. Adolf Bernat p. Bohdanow, st. Bohdanow
„ 8. Stefan Stelmak p. Augustów, st. Rużanystok
„ 9. Hr. M. K. Tyszkiewiczowa p. Landwarów
„ 10. Aleksander Jagmin p. Kamień, st. Olechnowicze
„ 12. Piotr Wojciechowicz p. Poleckiszki, st. Bieniakonie
„ 13. Jan Korwin-Pawłowski p. Pliesa, st. Podswille

Np. 14. Anna Obuchowicz p. Wojstom, st. Smorgonie
„ 15. Piotr Lipnicki p. Krewo, st. Horodzki
„ 16. Mojżesz Słeuszczer p. Radoszkowicze, st. Olechnowicze
„ 17. Abram Berman p. Leonpol, st. Druja
„ 18. Adam Tuszyński p. Czarny Bór, maj. Karczówka
„ 19. Stefan Krupski p. Zasule, st. Stołpce.
„ 20, 21. Ks. dr. Ludwik Goetylle p. Dworzec
„ 22. Romuald Brzeziński p. Melegjany, st. Hoduciszki
„ 23. Mikołaj Kulbicki p. Woronowo, st. Bastuny
„ 24. Walerja Kuniegielowa p. Wilno, st. Podbrodzie
„ 25, 26. Hr. Józef Tyszkiewicz Duniłowicze, st. Woropajewo
„ 27. A. Rubin i Lewinson p. Taboryszki, st. Jaszuny

KOMPLETNE BUDOWY i PRZEBUDOWY MŁYNÓW i URZĄDZEŃ

W. Pan Hr. Hutten-Czapski — Słonim, maj. Symkowicze
„ Jan Korwin-Pawłowski — Pissa, maj. Polesie
„ Romuald Brzeziński — st. Hoduciszki, maj. Polesie
„ Stefan Krupski — p. Stołpce, maj. Zasule
„ Czesław Pólikowski — pocz. Duniłowicze, maj. Darewo
178 „ Feliks Zawadzki — p. Mejszagoła, maj. Jody
„ Radosław Swiacki — majątek Kamionka, pow. Grodno

ZBUDOWANE SZLUZY KOMPLETNE KAMIENNO-BETONOWE

WPan Adam Tuszyński — pocz. Cz. Bór, maj. Karczówka.

UWAGA: Na wiosenną budowę czas zamawiać turbiny. Termin dostawy 12 — 14 tygodni.

LEKARZE

DOKTÓR MEDYCYNY **A. CYMBLER** CHOROBY WENERYCZNE i SKÓRNE Elektroterapja, Diatermia, Słońce górskie, Sollux. 28 **Mickiewicza 12** róg Tatarskiej. Przyjmuje 9 — 2 i 5 — 7.

DOKTÓR **D. Zeldowicz** choroby weneryczne, syfilis, narządów moczowych, od 9—1, od 5 — 8 wiecz.

Kobieta-Lekarz 22 **Dr. Zeldowiczowa** kobiece, weneryczne, narządów moczow. od 12—2 i od 4 — 6 ul. Mickiewicza 24, tel. 277. W. Zdr. Nr 152.

Akuszerka Marja Brzezina przyjmuje od 9 rano do 7 w. ul. Mickiewicza 30 m. 4. W. Zdr. Nr. 3093. 12

Lekarz-Dentysta **Anna Minkier** ul. Wielka 22 m 1 wznowiła przyjęcia chorych. Leczenie, plombowanie, sztuczne zęby. W.Z.P. 261. 122

PIANISTA 9 przyjmuje zamówienia na gry i zabawy towarzyskie na dogodnych warunkach, na żądanie TRIO z jazz-bandem. Dow. w Biurze Ogłosz. S. Jutana ul. Niemiecka 4, tel. 222.

INFORMATOR GRODZIEŃSKI

M. Miszewska LEKARZ - DENTYSTA przyjmuje od g. 9 do 12 i od 4 do 6-ej. Grodno, ul. Kołożańska 8.

Trwałe i eleganckie
KALOSZE i ŚNIEGOWCE
„KWADRAT"

Grand-Prix Białystok 1928. **Wielki medal złoty** Wilno 1928. JAKOŚĆ GWARANTOWANA

GRAND-PRIX Riga 1928.

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE

SKŁAD FABRYCZNY **M. ZŁATIN**

WILNO, Niemeicka 28, telef. 13-21. 180

KILIMY artystycznie wykonane są do nabycia w Dziale Pracy więzienia na Łukiszkach w Wilnie po cenach przystępnych. Oglądać można w dnie powszednie w godzinach urzędowych. 173-1

Zarząd Drogowy w Suwałkach OGŁASZA **KONKURS** na posadę drogomistrza dróg samorządowych w pow. suwalskim. Pożądana ukończona średnia Szkoła Techniczna, oraz znajomość obliczeń i budowy żelbetowych mostów i dróg bitych. Warunki: wynagrodzenie w-g X st. uposażenia urzędników państwowych ze wszelkiemi dodatkami. Oferty kierować do Zarządu Drogowego w Suwałkach, woj. białostockie. 143

Ogłoszenie. Towarzystwo Kursów Technicznych w Wilnie podaje do wiadomości, że EGZAMIN praktyczny dla słuchaczy Kursów Dozorców i Majstrów Meljoracyjnych z roku szkolnego 1927—28 odbędzie się 14 lutego 1929 r. o godz. 18 w gmachu Państwowej Szkoły Technicznej w Wilnie przy ul. Holendernia 12. 144 1

Otręby pszenne grube (Wołyńskie) **Makuchy** w taflach lub mielone, oraz tak niezbędnie potrzebne dodatki do paszy jak: mączkę mięsną, mączkę kostną, kredę szlamowaną i sól bydlęcą POLECA 52 **Zygmunt Nagrodzki** Wilno, Zawalna Nr 11-a, tel. 6-87 Skład maszyn i narzędzi rolniczych.

Pierwszorzędny zakład krawiecki **L. Kulikowskiego** b. krojczy pierwsz. firm warszawskich. Wilno, ul. Wileńska 18 oddział ul. Mickiewicza 33-a. Wykonuje ubrania męskie, palta jesienne i zimowe. Wielki wybór materjałów i gotow. ubrań. Na święta poleca: smokingi, fraki, żakiety wykonane przez najlepsze siły fachowe. Ceny przystępne. Za gotówkę i na raty. Przy sklepie pracownia ubrań damskich. Wykonuje wszelkie roboty podług najnowszych fasonów. 3852-0

„KONTINENTS"

ŚNIEGOWCE i KALOSZE TRWAŁE i ELEGANCKIE

Grand Prix Paris 1927
Gold medal Paris 1927
Grand Prix Libawa 1926, 1927
Grand Prix Mitawa 1927
Gold medal Riga 1928

Wielki medal złoty WILNO 1928
— ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE —
Przedstawicielstwo i skład fabryczny
DOM HANDLOWY **B-cia TROCCY** WILNO, Niemiecka 26. Telef. 625. 182

KTO-NIE-ZNA-JESZCZE wyrobów naszej Fabryki Sukna i Koców z czystej, owczej wełny pochodzenia krajowego, niech żąda próbek i cenników. Bundy na wzór sławuckich, kurtki, lodeny, szewioty i samodziały na ubrania, derki na konie, koce na łóżka, pledy. Wysyłki detaliczne wprost z fabryki ZARZĄD DÓBR i ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH **ROMANA ŻUROWSKIEGO.** Leszczków, p. Waręż (Małopolska). 4585

WĘGIEL Pierwsze źródło zakupu. Dla wygody Sz. p. Konsumentów ZOSTAŁO OTWARTE przy **ul. Jagiellońskiej 6,** tel. 14-97 skład 3-69 BIURO SPRZEDAŻY WĘGLA Górnośląskiego Konc. **GIESHE** Sp. Akc. w Katowicach: kop. Cleofas, Wilhelm, Frankenberg, Richthofen i Carmer. Biuro przyjmuje i wykonywuje zamówienia z odwózką w plombowanych wozach od 1/2 tonny. 184

PORADNIA Polskiego Zrzesz. Lek. Spec. ul. Garbarska 3—II p. tel. 658 od dn. 21 bm. ordynować będą pp. Lekarze:
Dr. M. Milewska poniedz., środa, piątek 6—7
Dr. L. Łukowski wtorek, czwart., sobota 1—2
Dr. E. Iszora poniedz., środa i piątek 1—2
183

WĘGIEL i koks wagonowo oraz tonnowo w zaplombowanych wozach **M. Deul w Wilnie** JAGIELLOŃSKA 3-6, tel. 811. SKŁAD: Polski Lloyd, Słowackiego 27, tel. 279. 181

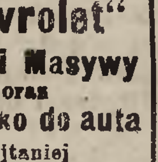
Ogłoszenie. Dyrekcja Lasów Państwowych w Wilnie, ma do sprzedania drzewo opałowe przy stacjach i bocznicach kolejowych:

St. Jaszuny	— 1500 m. p.
„ Marcinkańce	— 3000 „
„ Stasiły	— 1500 „
„ Sanowo	— 3000 „
„ Rudziszki	— 1000 „
„ Olkieniki	— 1500 „
„ Wilejka	— 3000 „
„ Horodźki sucha dębina	— 1000 „

Wszelkie informacje udziela referent opałowy Dyrekcji L. P., pokój № 11 tel. 12-57 w dni urzędowe od godz. 9 do 13-ej.
196-1 Dyrekcja Lasów Państwowych w Wilnie.

Części zamienne **„Ford" i „Chevrolet"** Opony i Masywy oraz wszystko do auta najtaniej Jener. Repréz. **„BERSON", Łódź** Narutowicza 16. 172

Wykwalifikowany Nauczyciel udziela konwersacji francuskiej po cenach przystępn. Oferty sub A. R. do „Kur. Wil.". 191 3

Gotówkę w różnych walutach lokujemy na dobre oprocentowanie. 142 Dom H-K „ZACHĘTA" Mickiewicza 1, tel. 9-05.

Za 2.700 dolarów sprzedamy folwark przeszło 30 ha, ziemia dobra. 141 Dom H.-K. „ZACHĘTA", Mickiewicza 1, tel. 9-05.

Pianina 82 pierwszorzędnych fabryk sprzedaję na dogodnych warunkach W. Pohulanka 9—23.

Fachowo i szybko piszemy na maszynach Wileńskie Biuro Komisowo Handlowe Mickiewicza 21, tel. 152. 190-2

Bez kosztów przyjmujemy zgłoszenia na sprzedaż nieruchomości. 189-2 Wileńskie Biuro Komisowo-Handlowe Mickiewicza 21, tel. 152

Perlmuttera Ultramaryna jest bezwzględnie najlepszą i najwydatniejszą farbą do bielizny, wapna i celów malarskich. Oznaczona na wystawach w Brukseli, Medjolanie i Paryżu złotymi medalami. Biuro Fabryki Ch. Perlmuttera, Lwów, Słoneczna 26. Wszędzie do nabycia. 54

W DOLARACH, RUBLACH i ZŁOTYCH lokujemy na procenty każdą sumę dobrze zabezpieczoną, bez żadnego ryzyka 185-2 Wileńskie Biuro Komisowo-Handlowe Mickiewicza 21, tel. 152

Zgubioną książkę wojskową wyd. przez P.K.U. Wilno, za Nr 6807, na imię Jana Michałowskiego, unieważnia się. 192

OGŁOSZENIA do „KURJERA WILEŃSKIEGO" PRZYJMUJE NA NAJBARDZIEJ DOGODNYCH WARUNKACH ADMINISTRACJA **„Kurjera Wileńskiego"** ul. Jagiellońska 3.

Przy zakupach prosimy powoływać się na ogłoszenia w „Kurjerze Wileńskim".

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Jagiellońska 3. Tel. 99. Czynne od godz. 9—3 ppoł. Naczelny redaktor przyjmuje od 2—3 ppoł. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 6—7 wiecz. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wyd. przyjmuje od 12—2 ppoł. Ogłoszenia przyjmują się od 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P.K.O. 80.750. Drukarnia — ul. Ś-to Jańska 1, tel. 3—40.
CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy przed tekstem—40 gr., w tekście I, II str.—30 gr., III, IV, V, VI—35 gr., za tekstem—15 gr., kronika rekl.-komunikaty—1.00 zł. za wiersz redakcyjny, ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabeleryczne—50% drożej, z zastrzeżeniem miejsca—25% drożej, w numerach niedzielnych i świątecznych—25% drożej, zagraniczne—100% drożej, zamiejscowe—25% drożej. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy—20 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-mio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń. Oddział w Grodnie: Bankowa 15.
Wydawca „Kurjer Wileński" S-ka z ogr. odp. „Kurjer Wileński" S-ka z ogr. odp. Druk. „Znicz" ul. Ś-to Jańska 1, tel. 3-40. Redaktor odpowiedzialny Józef Jurkiewicz.